

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.012.04.2019

Pan Marek Harkot
Komendant Powiatowy
Państwowej Straży Pożarnej
w Międzyrzeczu
ul. Rokitniańska 1
66-300 Międzyrzecz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/111 - Urządzanie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych w województwie lubuskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu, ul. Rokitniańska 1, 66-300 Międzyrzecz (dalej: <i>PSP</i> lub <i>Komenda</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Harkot, Komendant Powiatowy (dalej: <i>Komendant</i>) od 18 lutego 2012 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawdliwość wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych dotyczących pasów przeciwpożarowych ¹ . 2. Prawdliwość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z urządzaniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017÷2019 (do zakończenia kontroli) oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonanie oceny.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Dariusz Obierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/111/2019 z 11 września 2019 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Pasy przeciwpożarowe to system drzewostanów różnej szerokości poddanych specjalnym zabiegom gospodarczym i porządkowym lub powierzchni wylesionych i oczyszczonych do warstwy mineralnej. Stosowane w sąsiedztwie linii kolejowej, na której prowadzony jest ruch kolejowy, powinny być urządzone i utrzymywane, jako jedna równoległa do linii kolejowej bruzda o szerokości, co najmniej 4 m usytuowana w odległości od 2 m do 5 m od dolnej krawędzi nasypu lub górnej krawędzi przekopu linii kolejowej, a w razie występowania rowów bocznych - od zewnętrznej krawędzi tych rowów.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komenda rzetelnie realizowała obowiązki określone przepisami ochrony przeciwpożarowej. Zapewniono niezbędne przygotowanie kadrowo-organizacyjne, a czynnościami kontrolno-rozpoznawczymi w ramach kontroli nadleśnictw objęto część czynnych linii kolejowych przebiegających przez obszar powiatu. Na ogół prawidłowo realizowano czynności kontrolno-rozpoznawcze prowadzone w nadleśnictwach w zakresie m.in. pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły, m.in.: nieuwzględnienia w harmonogramach (planach) czynności kontrolno-rozpoznawczych zarządcy linii kolejowych odpowiedzialnego za urządzenie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach, braku staranności w zakresie wydanej decyzji administracyjnej oraz sporządzanych protokołów ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonywania czynności kontrolno-rozpoznawczych dotyczących pasów przeciwpożarowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym (§ 9. 1.) do zadań Wydziału⁵ Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego należy w szczególności:

- a) w zakresie spraw operacyjnych m.in.: analizowanie stanu zabezpieczenia operacyjnego na obszarze powiatu; prowadzenie ewidencji zaistniałych zdarzeń; analizowanie gotowości operacyjno-technicznej na podstawie raportów dobowych oraz prowadzonych kontroli, a także przedstawianie wniosków w tym zakresie;
- b) w zakresie szkolenia: planowanie i organizowanie szkoleń na potrzeby komendy powiatowej i ksr-g na obszarze powiatu; organizowanie szkolenia i doskonalenia specjalistycznego członków ochotniczych straży pożarnych w zakresie ratownictwa;
- c) w zakresie kontrolno-rozpoznawczym: rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń poprzez przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych; współpraca z organami Policji, Prokuratury, Nadzoru Budowlanego, Inspekcji Pracy oraz organami administracji i innymi instytucjami w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia ppoż. oraz likwidacji innych miejscowych zagrożeń; inicjowanie i koordynowanie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu; opracowywanie i aktualizacja katalogu i mapy zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń; opracowywanie projektów decyzji i postanowień w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia ppoż. oraz likwidacji innych miejscowych zagrożeń; organizowanie i prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie upowszechniania i przestrzegania przepisów przeciwpożarowych; opracowywanie zestawień obejmujących wyniki kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych.

Zadania dotyczące m.in. załatwiania skarg i wniosków, realizowania zaleceń pokontrolnych oraz działań kontrolno-rozpoznawczych przypisane zostały do

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Wydział nadzoruje zastępca Komendanta.

zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności wcześniej zastępcy Naczelnika Wydziału a następnie specjaliście w Wydziale Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczym.

(akta kontroli str. 4-37, 38-41, 663-666)

1.2. Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych, Komendant sporządził i zatwierdził roczne harmonogramy czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2017 r., 2018 r. i 2019 r. Harmonogramy nie obejmowały kontroli zarządcy linii kolejowych w zakresie urządzania i utrzymania pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

W latach objętych kontrolą Komenda zaplanowała odpowiednio 28, 51 i 27⁶ czynności kontrolno-rozpoznawczych, a faktycznie zrealizowała w tym czasie 93, 64 i 58 kontroli.

(akta kontroli str. 117-143, 159-160)

1.3. PSP corocznie planowała kontrole m.in. nadleśnictw wchodzących w skład Powiatu Międzyrzeckiego w zakresie przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, rozpoznawania możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych czy realizacji obowiązku określonego w decyzji administracyjnej. Podczas prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych kontrolą obejmowano pasy przeciwpożarowe przy liniach kolejowych.

(akta kontroli str. 117-143)

W okresie kontrolowanym, w jednym przypadku przeprowadzono czynności kontrolno-rozpoznawcze wzdłuż linii kolejowych. W dniu 23 maja 2018 r. były zastępca Naczelnika Wydziału, w obecności pracownika PKP PLK S.A. i strażnika leśnego Nadleśnictwa Międzyrzecz skontrolował, zgodnie z zapisem w protokole ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych, linie kolejową; nr 367 – Zbąszynek-Gorzów Wlkp., nr 363 – Międzychód-Skwierzyna, nr 364 – Wierzбно-Rzepin i nr 375 – Międzyrzecz-Toporów. Podczas kontroli stwierdzono, że: *pas przeciwpożarowy wzdłuż linii kolejowej nr 367 są w trakcie zakładania pasów o szerokości 4 m warstwy zmineralizowanej oraz brak było mineralizacji pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych nr 363, 364 i 375.*

(akta kontroli str. 42-61, 681-687)

1.4. Z przeprowadzonych kontroli nadleśnictw wynika m.in., że nie we wszystkich protokołach z czynności kontrolno-rozpoznawczych precyzowano szczegółowo badane odcinki stanu pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych. Wszystkie protokoły nie zawierały precyzyjnych informacji, jakie odcinki zostały zbadane, na jakich odcinkach i o jakiej długości znajdują się pasy przeciwpożarowe oraz jakie konkretnie odcinki wymagały odnowienia.

(akta kontroli str. 42-61, 346-357, 361-367, 368-377, 396-404, 419-430, 681-687)

1.5. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli NIK z nadleśnictw wynika m.in., że:

a) Nadleśnictwo Skwierzyna: na terenie Powiatu Międzyrzeckiego znajdują się linie kolejowe nr 363 i nr 367. Linia nr 363 Rokietnica-Skwierzyna przebiega na odcinku 2,8 km (pikietaż 92,635-89,835), natomiast linia 367 Zbąszynek-Gorzów Wlkp. na odcinku 17,4 km. (pikietaż 59,4-41,98). Wzdłuż linii kolejowych na długości ok. 7.900 m wykonana jest bruzda mineralna o szerokości 4 m oraz utrzymywany jest w zależności od warunków terenowych pas ok. 15 m szerokości pozbawiony drzew i nalotów gatunków lekkonasiennych. Zdaniem Nadleśniczego *mineralizacja bruzdy jest wykonywana, co roku a problemem jest natomiast nie wykonanie ich przed rozpoczęciem akcji bezpośredniej ochrony p.poż. w lasach, tylko np. tak jak to miało miejsce w roku ubiegłym i terażniejszym, po akcji bezpośredniej, w miesiącach*

⁶ Według stanu na 30 września 2019 r.

październik/listopad, gdzie zagrożenie pożarowe, z uwagi na panujące warunki pogodowe, jest znacznie mniejsze niż w okresie letnim.

b) Nadleśnictwo Międzychód: uczestniczyło we wrześniu 2017 r. w przeglądzie wykonania pasów przy torach kolejowych przez komisję powołaną w Starostowie Powiatowym w Międzyrzeczu. Decyzją z 29 marca 2018 r.⁷ Starosta Międzyrzecki zezwolił na usunięcie 9.710 sztuk drzew rosnących na działkach w Gminie Przytoczna, Skwierzyna i Pszczew, położonych wzdłuż linii kolejowej nr 363 relacji Międzychód-Skwierzyna w km. 71,500 do 92,100 w pasie 15 m od osi skrajnej toru kolejowego. Natomiast decyzją z 25 września 2018 r.⁸ Starosta Międzyrzecki zezwolił na usunięcie 31.440 sztuk drzew rosnących na działkach na terenie Gminy Przytoczna, Pszczew, Międzyrzecz i Bledzew, położonych wzdłuż linii kolejowej nr 364 Międzyrzecz-Rzepin w km. 23,600 do 42,600 w pasie od osi skrajnej toru kolejowego. Nadleśnictwo poinformowało, że przypadku linii kolejowej nr 363 (Międzychód-Wierzbno-Skwierzyna) na 18 oddziałów w 4 przypadkach nie wycięto jeszcze drzew, a w 9 przypadkach nie dokonano mineralizacji. W przypadku linii kolejowej nr 364 (Wierzbno-Pszczew-Międzyrzecz) we wszystkich 29 oddziałach wycięto drzewa pod pasy p.pożarowe, a w 27 przypadkach nie dokonano mineralizacji;

c) Nadleśnictwo Trzciel: na terenie Nadleśnictwa znajdują się 2 linie kolejowe relacji: Gorzów Wlkp.-Zbąszynek (linia nr 364) o długości ok. 17,61 km i Wierzbno-Rzepin (linia nr 367) o długości ok. 10,55 km. Wzdłuż obu linii obecnie znajdują się pasy przeciwpożarowe nowego typu o szerokości 4 m. Ponadto w odległości 15 m od osi skrajnej toru kolejowego usunięte są drzewa i krzewy. Wzdłuż linii kolejowej Gorzów Wlkp.-Zbąszynek pasy o szerokości 4 m były wykonane w 2017 r., a wzdłuż linii Wierzbno-Rzepin w 2017 r. i 2018 r. były wykonane pasy o szerokości 2 m i dopiero w 2019 r. wykonano pasy 4 m. Nadleśnictwo pismem z 15 maja 2019 r. i 19 lipca 2019 r. informowało odpowiednio wykonawcę prac i PKP Polskie Linie Kolejowe SA i upływie terminu na wycinkę drzew i krzewów oraz o uporządkowaniu terenu, na który zalegały odpady poprodukcyjne i pozostałości pozrębne stanowiące istotne zagrożenie pożarowe dla przyległych terenów leśnych. Ponadto Nadleśnictwo poinformowało, że na terenach Leśnictw: Czarny Bocian, Chociszewo, Policko (przebieg linii Zbąszynek-Gorzów Wlkp.) oraz Leśnictw: Policko i Pszczew (linia Wierzbno-Rzepin) pasy wymagają odświeżenia czy odnowienia mineralizacji a teren pokryty jest pojedynczymi drzewami czy samosiewem sosny i brzozy. Na terenie Leśnictwa Pszczew (linia 367) w kilometrażu od 10,18 do 14,91 występują miejsca gdzie brak jest mineralizacji⁹, a tam gdzie ona jest ma szerokości od 2,5 m do 3,5 m;

d) Nadleśnictwo Międzyrzecz: na terenie Nadleśnictwa znajdują się linie kolejowe różnych relacji o łącznej długości ok. 55 km wzdłuż, których wydzielono pasy przeciwpożarowe o następujących długościach:

- relacja Międzyrzecz-Skwierzyna, pas bezdrzewny o szerokości 15 m, ze zmineralizowaną bruzdą o szerokości, co najmniej 2 m na długości 15,10 km,
- relacja Międzyrzecz-Przytoczna, pas bezdrzewny o szerokości 15 m, ze zmineralizowaną bruzdą o szerokości, co najmniej 2 m na długości 4,10 km,
- relacja Międzyrzecz-Pszczew, pas bezdrzewny o szerokości 15 m, ze zmineralizowaną bruzdą o szerokości, co najmniej 2 m na długości 1,20 km,
- relacja Międzyrzecz-Bukowiec, pas bezdrzewny o szerokości 15 m, ze zmineralizowaną bruzdą o szerokości, co najmniej 2 m na długości 8,55 km,
- relacja Międzyrzecz-Sulęcín, pas bezdrzewny o szerokości 15 m, ze zmineralizowaną bruzdą o szerokości, co najmniej 2 m na długości 10,05 km.

⁷ OS.6130.48.2017.MZ.

⁸ OS.6130.41.2017.MZ

⁹ Np. w kilometrażu 10,18 do 10,27; 11,00 do 11,80; 13,80 do 14,16 i 14,76 do 14,91.

W 2019 r. Nadleśnictwo dwukrotnie informowało PKP PLK o nieprawidłowościach przy utrzymywaniu pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych na terenie nadleśnictwa. Na dzień 15 października 2019 r. wzdłuż linii Skwierzyna-Przytoczna mineralizacja została wykonana częściowo, a wzdłuż pozostałych linii mineralizacja została wykonana na całej długości wydzielonych pasów przeciwpożarowych;

e) Nadleśnictwo Sulęcín: na terenie Nadleśnictwa utrzymywane są pasy wzdłuż linii kolejowej nr 364 relacji Wierzbno-Rzepin o długości 17 km, w tym na terenie Powiatu Międzyrzeckiego o długości 1,91 km. Wzdłuż linii kolejowej istnieją pasy przeciwpożarowe typu Kienitza o łącznej długości około 3 km. W latach 2017-2018 pasy o szerokości 2 m były mineralizowane przez PKP na długości około 3 km, ale na odcinku o długości ok. 1,7 km druga bruzda o szerokości 2 m nie była mineralizowana (leśnictwo Grochów i Trzemeszno). Obecnie PKP jest w trakcie wycinki drzew i krzewów w 15 m *strefie bezpieczeństwa* oraz urządzania nowych pasów o szerokości 4 m. Zaniechanie te mogą potwierdzić protokoły ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych PSP w Międzyrzeczu z 2018 r. i 2019 r.¹⁰ oraz pismo przypominające PKP o konieczności wykonania mineralizacji pasów przeciwpożarowych z 20 kwietnia 2018 r.

(akta kontroli str. 560-617)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Komenda PSP nie uwzględniła w harmonogramach (planach), o których mowa w § 1 Metodyki prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu rozpoznanie zagrożeń pożarowych oraz realizację nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych¹¹ oraz w § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. *w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną*¹², podmiotu odpowiedzialnego¹³ (zarządcy linii kolejowych) za urządzenie i utrzymanie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych. Roczne plany czynności kontrolno-rozpoznawczych na lata 2018¹⁴-2019 nie obejmowały zadań w zakresie urządzania i utrzymywania pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych, podczas, gdy z analizy zagrożeń na obszarze Powiatu Międzyrzeckiego z tego okresu wynika m.in., że największy ruch towarowy na liniach kolejowych odbywał się w Gminach Skwierzyna i Przytoczna, gdzie przewożone były głównie materiały niebezpieczne jak skroplone gazy propan i butan do rozlewni gazu w Nowej Niedrzewicy i transport ropy naftowej do terminala spedycyjnego w okolicach Wierzbna, a regularny przewóz osób odbywał się na trasie Zbąszyń-Gorzów Wlkp. i Międzyrzecz-Sulęcín.

Objęcie kontrolą zarządcy linii kolejowych wynikało, m.in. z pisma z 14 marca 2018 r.¹⁵, w którym KG PSP poleciła m.in. uwzględnienie w rocznych planach lub ich korektach czynności kontrolno-rozpoznawczych na 2018 r. lasów, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania pasów przeciwpożarowych wzdłuż szlaków kolejowych. Pismem z 18 grudnia 2018 r.¹⁶ KW PSP wskazała na uwzględnienie

¹⁰ W pkt 5 protokołu jest zapis o braku mineralizacji wzdłuż linii kolejowej.

¹¹ Opracowana w styczniu 2017 r. przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej Biuro Rozpoznawania Zagrożeń.

¹² Dz. U. z 2005 r. Nr 225 poz. 1934.

¹³ Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, właściciel terenu, zapewniając ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych oraz przygotować teren do prowadzenia akcji ratowniczej. Zgodnie z § 38 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, lasy położone przy obiektach mogących stanowić zagrożenie pożarowe dla lasu oddziela się od tych obiektów pasami przeciwpożarowymi, utrzymywanymi w stanie zapewniającym ich użyteczność przez cały rok.

¹⁴ Jak i w 2017 r.

¹⁵ BZ-II-0754/6-1/18.

¹⁶ WZ.0754.63.2018.LF.

w kontrolach obszarów leśnych oraz występującej infrastruktury w postaci m.in. pasów przeciwpożarowych.

(akta kontroli str. 117-125, 126-132, 133-138, 139, 621-622A, 624, 637-641, 681-687)

Z uzyskanych w trakcie kontroli NIK informacji od PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. wynika m.in., że wzmożony ruch pociągów pasażerskich odbywa się na linii nr 367 Zbąszynek-Gorzów, nr 363 Wierzbno-Skwierzyna i nr 364 Wierzbno-Międzyrzecz.

Ponadto z analizy zabezpieczenia operacyjnego Powiatu Międzyrzeckiego wynika m.in., że wszystkie nadleśnictwa, których tereny leśne znajdują się na terenie powiatu zakwalifikowane są do I i II kategorii zagrożenia pożarowego.

Według danych PSP w okresie kontrolowanym wystąpiły dwa zdarzenia na terenach leśnych w pobliżu linii kolejowych. W maju 2017 r. nastąpiło zaprószenie ognia przez przejeżdżającą lokomotywę, a w czerwcu 2019 r. nastąpiło zaprószenie ognia na nasypie kolejowym.

(akta kontroli str. 62-109, 211-253, 255-299, 300-345, 625-632, 645-650)

Były zastępca Naczelnika Wydziału w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu¹⁷ wyjaśnił, że w Komendzie PSP w Międzyrzeczu przyjęto, że pasy przeciwpożarowe wzdłuż linii kolejowych będą kontrolowane przy okazji kontroli Nadleśnictw. W protokołach z ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych w zakresie kontroli wpisywano kontrole stanu pasów przeciwpożarowych. Podczas kontroli w 2017 r. w przypadku pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych nie stwierdzano nieprawidłowości. Dopiero w 2018 r. kontrola wykazała stany nieprawidłowe, wszczęto procedurę oraz wydano decyzję administracyjną.

Komendant wyjaśnił, że w kontrolowanym okresie wystąpiły dwa pożary na nasypie kolejowym. W 2017 roku pożar ścioly na nasypie kolejowym o powierzchni 0,07ha w miejscowości Bukowiec, straty 100 zł, przyczyna – zaprószenie przez lokomotywę. W roku 2019 również w miejscowości Bukowiec, pożar trawy na nasypie kolejowym o powierzchni 0,02 ha - bez strat, przyczyna - zaprószenie ognia. Planowanie czynności kontrolno-rozpoznawczych odbywa się na podstawie analizy zagrożeń powiatu, analizy występowania pożarów w danych obszarach i zadań zleconych przez organy nadrzędne. W okresie podlegającym kontroli ilość pożarów wzdłuż linii kolejowych nie wskazywała na konieczność szczególnego uwzględniania kontroli pasów ppoż. wzdłuż linii kolejowych w harmonogramie czynności kontrolno-rozpoznawczych.

(akta kontroli str. 560-617, 634-636, 651-654)

Pismem z 14 października 2019 r.¹⁸ KW PSP w Gorzowie Wlkp. poleciła Komendantom m.in. zaplanowanie na 2020 r. i przeprowadzenie przedsięwzięć mających na celu poprawę skuteczności prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych, w szczególności wprowadzenie obowiązku ujmowania w harmonogramie rocznych czynności pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych.

(akta kontroli str. 117-139, 624, 637-641)

2) We wszystkich 16 protokołach z czynności kontrolno-rozpoznawczych¹⁹ nie precyzowano szczegółowo badanych odcinków stanu pasów przeciwpożarowych przy czynnych liniach kolejowych. Protokoły nie zawierały precyzyjnych opisów obejmującego identyfikację pasu określonym kilometrażem linii kolejowej i działki leśnej. Obowiązek podawania precyzyjnych opisów wynikał z załącznika nr 5

¹⁷ Były pracownik KP PSP w Międzyrzeczu. Był zatrudniony od 1 czerwca 1998 r., a w okresie od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2018 r. wykonywał czynności kontrolno-rozpoznawcze w KP PSP w Międzyrzeczu. Obecnie pracownik KW PSP w Gorzowie Wielkopolskim.

¹⁸ WZ.0754.37.2019.

¹⁹ W latach 2017-2019 na terenie Nadleśnictw łącznie przeprowadzono 27 kontroli, w tym 16 kontroli obejmowało zagadnienia dotyczące m.in. pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

Metodyki prowadzenia czynności kontrolno-rozpoznawczych, mających na celu rozpoznawanie zagrożeń pożarowych oraz realizację nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych. Metodyka została opracowana przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej w styczniu 2017 r.

W przypadku protokołów z kontroli:

- a) Nadleśnictwa Międzyrzecz w 2017 r., 2018 r. i 2019 r. wpisano: *Linie kolejowe zmineralizowano*;
- b) Nadleśnictwa Skwierzyna w 2018 r. wpisano: *Pas wzdłuż linii kolejowej nr 367 – brak mineralizacji*, a w 2019 r.²⁰ wpisano: *Pasy wzdłuż linii kolejowych – brak mineralizacji wzdłuż linii kolejowej Zbąszynek - Gorzów Wlkp. nr linii 367 oraz Międzychód - Skwierzyna nr linii 363*;
- c) Nadleśnictwa Trzciel w 2017 r. wpisano: *wzdłuż linii kolejowych - linia Zbąszynek-Gorzów Wlkp. nr 367 – pasy wykonane zmineralizowane*, w 2018 r. wpisano: *wzdłuż linii kolejowych - linia Wierzbno-Rzepin nr 364 – brak wykonania pasów*; a w 2019 r.²¹ wpisano: *wzdłuż linii kolejowych - linia Zbąszynek-Gorzów Wlkp. rozpoczęto mineralizację*;
- d) Nadleśnictwa Międzychód w 2017 r. wpisano: *Pasy wzdłuż użytkowanych linii kolejowych - zmineralizowane*; w 2018 r. wpisano: *Pasy wzdłuż użytkowanych linii kolejowych – nie wykonano - skontrolowano pasy wzdłuż linii kolejowych nr 363 i 364 w Leśnictwie Goraj i Lubikowo*; w 2019 r.²² wpisano: *Pasy wzdłuż użytkowanych linii kolejowych - w trakcie wykonywania - skontrolowano pasy wzdłuż linii kolejowych nr 363 i 364 w Leśnictwie Goraj i Lubikowo*;
- e) Nadleśnictwa Sulęcín w 2017 r. wpisano: *czynne linie kolejowe: 364 relacji Międzyrzecz-Trzemeszno - wykonano*, w 2018 r. i w 2019 r.²³ wpisano: *czynne linie kolejowe: 364 relacji Międzyrzecz-Trzemeszno – nie wykonano*.

(akta kontroli str. 62-109, 346-357, 361-367, 368-377, 378-386, 396-404, 419-430, 681-687)

Były zastępca Naczelnika Wydziału w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu²⁴ wyjaśnił, że kontrola odbywała się punktach, w tych miejscach, gdzie były przejazdy kolejowe lub można było dojechać. Kontrola nie obejmowała całej długości linii kolejowej i położonych wzdłuż linii pasów przeciwpożarowych.

Komendant wyjaśnił, że jednym z zadań funkcjonariusza przeprowadzającego czynności kontrolno-rozpoznawcze jest rozpoznanie stanu ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu. Ogólne zapisy dotyczące pasów ppoż. wzdłuż linii kolejowych we wskazanych protokołach miały za zadanie tylko rozpoznanie stanu tych pasów na terenie poszczególnych nadleśnictw. Nadmienić należy, że nadleśnictwa nie są zobligowane przepisami, do wykonywania tych pasów, obowiązek taki spoczywa na zarządcach linii kolejowych. Podczas kontroli nadleśnictw, sprawdzenie stanu pasów wzdłuż linii kolejowych, dokonywano w trakcie prowadzenia kontroli obszarów leśnych i miały one na celu tylko rozpoznanie stanu pasów. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości podejmowano działania zmierzające do przeprowadzenia kontroli pasów ppoż. z przedstawicielem PKP. W latach objętych kontrolą przepisy dopuszczały stosowanie dwóch rodzajów pasów.

(akta kontroli str. 634-636, 651-654)

²⁰ Kontrola w dniu 25 marca 2019 r.

²¹ Kontrola w dniu 22 marca 2019 r.

²² Kontrola w dniu 1 kwietnia 2019 r.

²³ Kontrola w dniu 7 maja 2019 r.

²⁴ Były pracownik KP PSP w Międzyrzeczu. Był zatrudniony od 1 czerwca 1998 r., a w okresie od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2018 r. wykonywał czynności kontrolno-rozpoznawcze w KP PSP w Międzyrzeczu. Obecnie pracownik KW PSP w Gorzowie Wlkp.

3) Kontrola wykazała, że:

a) w analizie zabezpieczenia operacyjnego Powiatu Międzyrzeckiego na lata 2017-2019 podano m.in., że regularny przewóz osób liniami kolejowymi odbywa się na trasie m.in. Międzyrzecz-Sulęcín, podczas gdy na trasie tej w 2017 r. do sierpnia nie przejechał żaden pociąg osobowy, a od września 2017 r. do kwietnia 2018 r. ilość pociągów towarowych wynosiła od 2 miesięcznie²⁵ do 6 miesięcznie²⁶, a w okresie od maja 2018 r. do września 2019 na trasie tej nie kursowały żadne pociągi osobowe lub towarowe.

Z uzyskanych w trakcie kontroli NIK informacji od PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. wynika m.in., że wzmożony ruch pociągów pasażerskich odbywa się na linii nr 367 Zbąszynek-Gorzów Wlkp., nr 363 Wierzbno-Skwierzyna i nr 364 Wierzbno-Międzyrzecz.

(akta kontroli str. 159-160, 211-343, 346-357, 361-377, 396-404, 419-430, 625-632, 681-687)

Komendant wyjaśnił m.in., że w analizach zabezpieczenia operacyjnego powiatu pierwszy zapis dotyczący transportu kolejowego mówi, że linie kolejowe są mało używane. Regularny ruch pociągów pasażerskich odbywa się tylko na linii kolejowej 367 (Zbąszynek-Gorzów Wlkp.), natomiast opis ruchu pociągów pasażerskich na linii kolejowej nr 364 (Międzyrzecz-Sulęcín) powinien mieć brzmienie „nieregularny”. Błąd ten zostanie poprawiony w trybie pilnym. Należy nadmienić, że Komenda PSP w Międzyrzeczu nie jest informowana przez PKP o zmianach lub nawet wstrzymaniu ruchu pasażerskiego na liniach kolejowych położonych na terenie powiatu międzyrzeckiego.

(akta kontroli str. 655-656)

b) zarówno w upoważnieniu z dnia 8 maja 2018 r. jak i protokole ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 23 maja 2018 r. oraz w upoważnieniu z dnia 9 sierpnia 2018 r. jak i protokole ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych z 17 sierpnia 2018 r. wpisano m.in. jako podstawę prawną artykuł dotyczący kontroli prowadzonej na podstawie planu, podczas gdy jednostka kontrolowana nie została ujęta w rocznym planie.

Obowiązek w tym zakresie wynika z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych przez Państwową Straż Pożarną²⁷.

(akta kontroli str. 42-48, 55-61, 126-132A, 681-687)

Były zastępca Naczelnika Wydziału w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu wyjaśnił, że był to oczywisty błąd. Nie skorygowano zapisu w protokole ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych. Zamiast art. 23 ust. 7 przyjęto ust. 1.

(akta kontroli str. 634-636)

OCENA CZĄSTKOWA

PSP była odpowiednio przygotowana organizacyjnie, kadrowo oraz finansowo do realizacji zadań związanych z nadzorem nad pasami przeciwpożarowymi położonymi na terenie nadleśnictw. Opisana w regulaminie organizacyjnym struktura i zadania zapewniały prawidłową realizację sprawowanego nadzoru nad pasami przeciwpożarowymi wzdłuż czynnych linii kolejowych. Jego wykonanie zostało przypisane pracownikowi posiadającemu stosowne kwalifikacje. Stwierdzono jednak, że podczas realizacji zadań wystąpiły opisane powyżej nieprawidłowości.

²⁵ Np. styczeń, luty, kwiecień 2018 r.

²⁶ Np. sierpień, wrzesień, październik 2017 r.

²⁷ Dz. U. nr 225, poz. 1934.

2. Prawidłowość nadzoru nad wykonywaniem obowiązków związanych z urządzeniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W okresie kontrolowanym w jednym przypadku prowadzono postępowanie administracyjne, o którym mowa w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*²⁸ (dalej *kpa*) w zakresie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych. Po zakończonej 23 maja 2018 r.²⁹ kontroli i stwierdzonych stanach nieprawidłowych Komendant pismem z 5 czerwca 2018 r. zawiadomił PKP o wszczęciu postępowania administracyjnego. Decyzją PR 16/18 z 21 czerwca 2018 r. Komendant nakazał w terminie do 31 sierpnia 2018 r. przeprowadzić mineralizację pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych nr 367 (realizacji Zbąszynek-Gorzów Wlk.), nr 263 (relacji Międzychód-Skwierzyna), nr 264 (relacji Wierzbno-Rzepin) i nr 375 (relacji Międzyrzecz-Toporów).

(akta kontroli str. 43-62, 642-644, 670-673, 681-687)

2.2. Komenda nie prowadziła, według stanu na 4 listopada 2019 r., wymaganego przepisami wewnętrznymi rejestru skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 657, 681-687)

2.3. Pismem z 3 marca 2018 r. Nadleśnictwo Skwierzyna poinformowało *PSP* o zaniedbaniach wykonawcy w zakresie przeprowadzonej na przełomie grudnia 2017 r. i stycznia 2018 r. wycinki drzew w pasie 15 m od torów kolejowych. Z pisma wynika, że teren jest nieuporządkowany a pozostawione na gruncie drewno stanowi zagrożenie pożarowe w związku ze zbliżającym się wiosennym okresem pożarowym.

Pismem z 6 czerwca 2019 r. i 27 czerwca 2019 r. Nadleśnictwo Międzyrzecz zawiadomiło *PSP* o niedbałym wykonaniu pasów przeciwpożarowych typu BK w sąsiedztwie linii kolejowej. Pracownicy Nadleśnictwa stwierdzili, że wzdłuż większości tras bruzdy nie są prawidłowo zmineralizowane, część z nich pozostaje mocno zazieleniona, a na części znajdują się pozostałości drzewne po wycince drzew w trakcie wykonywania pasów przy liniach relacji Międzyrzecz-Wierzbno, Międzyrzecz-Rzepin, Międzyrzecz-Gorzów Wlkp., Międzyrzecz-Zbąszynek i Skwierzyna-Międzychód. Nadleśniczy zgłosił zastrzeżenia do przebiegu samych prac związanych z wycinką jak i do uprzątnięcia terenu oraz stwierdził, że brak wykonania pasów lub ich błędne przygotowanie, a także pozostawienie pozostałości drzewnych w pobliżu samych torów stanowi zagrożenie pożarowe lasów.

(akta kontroli str. 145, 147-158)

2.4. W zakresie problemów i utrudnień odnośnie sprawowanego nadzoru nad pasami przeciwpożarowymi wzdłuż linii kolejowych Komendant wskazał m.in., na tereny trudnodostępne, gdzie dotarcie jest mocno utrudnione.

Zdaniem Komendanta przy liniach kolejowych, na których odbywa się regularny ruch pasażerski, czy towarowy należałoby przewidzieć zamiast pasów zmineralizowanych wykonanie drogi, służącej chociażby służbom ratunkowym w celu dotarcia w przypadku zdarzeń takich jak pożar czy inne zagrożenia, np. wiatrołomu, dowieszenia ciepłych napojów czy posiłków dla osób znajdujących się w pociągu przy nieplanowanym zatrzymaniu wskutek innych zagrożeń. Silne wiatry zdarzają się coraz częściej, a dotarcie do wiatrołomu wymaga czasami od strażaków wielokilometrowej wędrówki ze sprzętem z braku możliwości dojazdu.

(akta kontroli str. 651-654)

²⁸ Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.

²⁹ W protokole ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych linii kolejowych w granicach administracyjnych powiatu międzyrzeckiego podano niewłaściwy Dziennik Ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 603 ze zm.), podczas gdy w upoważnieniu z 8 maja 2018 r. do przeprowadzania czynności kontrolno-rozpoznawczych podano prawidłowy akt prawny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1204).

2.5. W wyniku przeprowadzonego przez Komendę na zlecenie KW PSP³⁰ rozeznania stanu pasów przeciwpożarowych stwierdzono m.in. w przypadku niżej wymienionych linii kolejowych:

a) nr 363, na odcinku Przytoczna-Skwierzyna (strona lewa i prawa) po ok. 2,05 km był pas typu Kienitza, bez mineralizacji,

b) nr 363, w pikietażu 90÷90,8; 67,5÷69,5 i 76,9÷77,4 (strona lewa i prawa) był pas zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych³¹) i brak było mineralizacji,

c) nr 363 w pikietażu 75,6÷76,1 (strona lewa i prawa) był pas zgodnie z § 9 ust. 1 i była mineralizacji, ale tylko strony prawej,

d) nr 364 na odcinku Międzyrzecz-Sulęcín (strona lewa i prawa) po ok. 5 km oraz w pikietażu 16,5÷18,2 (strona lewa i prawa) był pas typu Kienitza, bez mineralizacji,

e) nr 364 w pikietażu 0,9÷1,3 (strona prawa), 3,2÷3,6 (strona lewa i prawa), 4,5÷5,6 (strona prawa), 7,3÷7,6 (strona lewa i prawa), 40,0÷41,4 (strona lewa), 41,5÷42,2 (strona lewa) był pas zgodnie z § 9 ust. 1 i brak było mineralizacji,

f) nr 364 w pikietażu 38,0÷40,0 (strona lewa i prawa), 40,0÷41,4 (strona prawa), 41,5÷42,2 (strona prawa) oraz 42,2÷42,5 (strona lewa i prawa) był pas typu Kienitza, bez mineralizacji,

g) nr 367 w pikietażu 12,5÷13 (strona lewa i prawa) oraz 55÷56,5 (strona lewa i prawa) był pas typu Kienitza, bez mineralizacji, na pasie rosły pojedyncze małe drzewa,

h) 367 w pikietażu 13,9÷15,5 (strona lewa i prawa), 15,7÷16,5 (strona lewa i prawa), 18,5÷19,0 (strona lewa), 19,3÷20,3 (strona lewa i prawa), 42,3÷44 (strona lewa i prawa), 60,6÷61,0 (strona lewa i prawa), był pas zgodnie z § 9 ust. 1 i była mineralizacji, na której miejscowo rosły pojedyncze drzewa albo pas zarośnięty był akacją powyżej 2 m.

(akta kontroli str. 553-559, 681-687)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) W decyzji Komendanta KP PSP nr PR.16/18 z 21 czerwca 2018 r. nakazującej przeprowadzić mineralizację pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych podano błędne linie objęte kontrolą nr 263 i nr 264, podczas gdy kontrola przeprowadzona w dniu 23 maja 2018 r. obejmowała linie nr 367, 363, 364 i 375.

(akta kontroli str. 42-43, 51-54, 642-644, 681-687)

Były zastępca Naczelnika Wydziału w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu³² wyjaśnił: *nie zwróciłem uwagi na numery linii kolejowych wpisanych w decyzje. To jest mój błąd.*

(akta kontroli str. 634-636)

Komendant wyjaśnił, że *podpisanie decyzji z błędnie wpisanymi numerami linii kolejowych wynika z niedopatrzenia. Osoba sporządzająca decyzję dokonała pomyłki pisarskiej, której podczas podpisywania decyzji nie zauważyłem. Stąd decyzja, która dotyczyła linii kolejowych niewystępujących na terenie powiatu międzyrzeckiego.*

(akta kontroli str. 651-654)

³⁰ Pismo WZ.078.33.1.2019.KD z 24 września 2019 r.

³¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 1227.

³² Były pracownik KP PSP w Międzyrzeczu. Był zatrudniony od 1 czerwca 1998 r., a w okresie od 1 lipca 2005 r. do 31 grudnia 2018 r. wykonywał czynności kontrolno-rozpoznawcze w KP PSP w Międzyrzeczu. Obecnie pracownik KW PSP w Gorzowie Wlkp.

Kontrola sprawdzająca PSP, przeprowadzona w dniu 17 sierpnia 2018 r. wykazała, że przy liniach nr 367, 363, 364, 375 wykonano mineralizację.

(akta kontroli str. 55-56)

2) Po wydanej decyzji administracyjnej³³ w zakresie obowiązku przeprowadzenia mineralizacji pasów przeciwpożarowych, wzdłuż linii kolejowych: nr 367 relacji Zbąszynek-Gorzów Wlkp., nr 263 relacji Międzychód-Skwierzyna, nr 264 relacji Wierzbno-Rzepin i nr 375 relacji Międzyrzecz-Toporów, w sierpniu 2018 r. KP PSP przeprowadziła kontrolę sprawdzającą.

W protokole z kontroli KP PSP stwierdzono, że przy liniach nr 367, 363, 364, 375 wykonano mineralizację, podczas gdy przeprowadzone przez KP PSP kontrole w 2019 r. tego nie potwierdziły wykonania mineralizacji.

W kontroli sprawdzającej KP PSP z 17 sierpnia 2018 r. w zakresie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych w granicach administracyjnych Powiatu Międzyrzeckiego stwierdzono, że na linii kolejowej nr 367 Zbąszynek-Gorzów Wlkp., nr 363 Międzychód-Skwierzyna, nr 364 Wierzbno-Rzepin i nr 375 Międzyrzecz-Toporów wykonano mineralizację, a pas przeciwpożarowy wzdłuż linii kolejowej nr 367 wykonany jest, jako pas 4 m, a pasy przeciwpożarowe wzdłuż linii kolejowej nr 363, nr 364 i nr 375 wykonano typu Kienitza, tymczasem w protokołach kontroli z 2019 r. stwierdzono, że:

- a) Nadleśnictwa Skwierzyna³⁴: Pasy wzdłuż linii kolejowych – brak mineralizacji wzdłuż linii kolejowej Zbąszynek-Gorzów Wlkp. nr linii 367 oraz Międzychód-Skwierzyna nr linii 363;
- b) Nadleśnictwa Trzciel³⁵: wzdłuż linii kolejowych - linia Zbąszynek-Gorzów Wlkp. rozpoczęto mineralizację;
- c) Nadleśnictwa Sulęcín³⁶: czynne linie kolejowe: 364 relacji Międzyrzecz-Trzemeszno – nie wykonano.

(akta kontroli str. 42-43, 49-56, 364-367, 375-377, 427-430, 681-687)

Specjalista w Wydziale Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu, przeprowadzający kontrole nadleśnictw w 2019 r. wyjaśnił m.in., że: *nie potrafię jednoznacznie stwierdzić, dlaczego w protokole z kontroli sprawdzającej z 17 sierpnia 2018 r. wpisano, że wykonano pasy na całej długości linii kolejowych objętych kontrolą. Moje kontrole z marca, kwietnia i maja 2019 r. wykazały, że w miejscach kontrolowanych wystąpiły uchybienia i nieprawidłowości.*

Komendant wyjaśnił, że:

- a) *pasy zmineralizowane powinny być odświeżane każdego roku przed sezonem palności w lasach, ponieważ zarastają roślinnością, która przez okres zimy usycha i stwarza dodatkowe zagrożenie wiosną, stąd konieczność zmineralizowania (wyorania) pasów na nowo, co roku,*
- b) *mineralizacja pasów trwa określony czas, najczęściej kilka dni w danym Nadleśnictwie, stąd zapis w protokole z terenu Nadleśnictwa Trzciel o rozpoczęciu procesu wyorywania pasów. Zapis mało precyzyjny, pozwalający na interpretację. Poleciałem, aby przy następnych czynnościach kontrolnych zapisy były jednoznaczne,*
- c) *zapis w protokole z terenu Nadleśnictw Sulęcín jest nieprecyzyjny – wpisując „nie wykonano” kontrolujący odniósł się do faktu braku ich odświeżenia - czyli ponownego zdemineralizowania – w związku z tym poleciałem, żeby*

³³ Z 21 czerwca 2018 r.

³⁴ Protokół z 18 marca 2019 r.

³⁵ Protokół z 22 marca 2019 r.

³⁶ Protokół z 7 maja 2019 r.

funkcjonariusz sporządzający protokół z kontroli używał precyzyjnych określeń jak w punkcie b).

(akta kontroli str. 618-620, 651-654)

- 3) Z ustaleń z czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych w 2019 r. wynika m.in., że we wszystkich czterech przypadkach wystąpiły nieprawidłowości w zakresie urządzania i utrzymania pasów przeciwpożarowych, i tak;
- a) kontrola z 18 marca 2019 r.³⁷ wykazała brak mineralizacji wzdłuż linii kolejowej Zbąszynek-Gorzów Wlkp. (nr 367) i linii Międzychód-Skwierzyna (nr 363),
  - b) kontrola z 22 marca 2019 r.³⁸ wykazała rozpoczęcie mineralizacji wzdłuż linii kolejowej Zbąszynek-Gorzów Wlkp.,
  - c) kontrola z 1 kwietnia 2019 r.³⁹ wykazała w trakcie wykonywania pasy wzdłuż linii kolejowych nr 363 i 364 w Leśnictwie Goraj i Lubikowo,
  - b) kontrola z 7 maja 2019 r.⁴⁰ wykazała brak pasów wzdłuż linii nr 364 relacji Międzyrzecz-Trzemeszno.

Zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej⁴¹, w razie stwierdzenia naruszenia przepisów przeciwpożarowych, uprawniony jest w drodze decyzji administracyjnej do nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie, a decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Komendant nie powiadomił o kontroli PKP PLK SA i nie wszczął oraz nie przeprowadził postępowania administracyjnego, stosownie do art. 61 i art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w zakresie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

(akta kontroli str. 364-367, 375-377, 402-404, 427-430, 681-687)

Specjalista w Wydziale Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu⁴², przeprowadzający kontrole nadleśnictw w 2019 r. odnośnie braku zawiadomienia PKP i wszczęcia postępowania administracyjnego oraz wydania decyzji administracyjnej w związku z art. 26 ust. 1 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej wyjaśnił: *moje kontrole z marca, kwietnia i maja 2019 r. wykazały, że w miejscach kontrolowanych wystąpiły uchybienia i nieprawidłowości. (...) Uznałem, że z uwagi na dużą ilość zaplanowanych oraz zleconych przez inne organy kontroli w 2019 r., kontrole pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych zostaną ujęte w następnym harmonogramie kontroli na 2020 r.*

Zastępca Komendanta Powiatowego⁴³ wyjaśnił, że *znane mi były ustalenia wynikające z czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych w dniach 18 i 22 marca, 1 kwietnia i 7 maja 2019 r. Miałem wiedzę w zakresie m.in. stanu pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych objętych ww. kontrolami.*

Przyjęło się, że my kontrolujemy Nadleśnictwa, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości to Nadleśnictwo powinno powiadomić PKP o tych nieprawidłowościach. Brak kontroli podmiotu zarządzającego pasami

³⁷ Na terenie działania Nadleśnictwa Skwierzyna.

³⁸ Na terenie działania Nadleśnictwa Trzciel.

³⁹ Na terenie działania Nadleśnictwa Międzychód.

⁴⁰ Na terenie działania Nadleśnictwa Sulęcín.

⁴¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1499, ze zm.

⁴² Z zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności wynika m.in., że do jego zadań należy realizowanie zaleceń pokontrolnych oraz rozpoznawanie zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń poprzez przeprowadzanie czynności kontrolno-rozpoznawczych.

⁴³ Zgodnie z regulaminem organizacyjnym nadzoruje m.in. Wydział Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczy. Z zakresu czynności, uprawnień i odpowiedzialności wynika m.in., że do obowiązków zastępcy Komendanta należy pełna znajomość przepisów prawnych w zakresie powierzonych zadań, nadzorowanie pracy podległych wydziałów w zakresie prowadzonych spraw, opiniowanie propozycji decyzji pokontrolnych oraz nadzorowanie przebiegu egzekucji wykonania obowiązków wynikających z decyzji, w tym opiniowanie wniosków o przesunięcie terminów.

przeciwpożarowymi przy liniach kolejowych wynika, według mnie, z dużego obciążenia Wydziału Operacyjno, Kontrolno-Rozpoznawczego innymi kontrolami. W 2020 r. będziemy czynić starania w zakresie zaplanowania i przeprowadzenia kontroli w podmiocie odpowiedzialnym za utrzymanie i urządzenie pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych.

(akta kontroli str. 4-26, 38-41, 618-620, 674-678, 679-680)

4) Komenda nie prowadziła rejestru skarg i wniosków⁴⁴. Obowiązek prowadzenia ewidencji skarg i wniosków dla Komendy Powiatowej PSP w Międzyrzeczu wynikał z regulaminu organizacyjnego. Do zadań sekcji organizacyjno-kadrowej należy w szczególności w zakresie spraw organizacyjnych realizowanie zadań z zakresu skarg i wniosków, prowadzenie ewidencji skarg i wniosków dla komendy powiatowej (§ 10.1 regulaminu).

Obowiązek w sprawie organizacji i przyjmowania skarg i wniosków wynika z artykułu 227-240 i art. 241-247 kpa⁴⁵ oraz § 8-12 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków⁴⁶.

(akta kontroli str. 4-37A, 657, 681-687)

Referent w Sekcji Organizacyjno-Kadrowej⁴⁷ wyjaśniła, że Komenda nie prowadziła rejestru skarg i wniosków. Było to moje niedopatrzenie. Niezwłocznie rejestr skarg i wniosków zostanie założony i systematycznie prowadzony.

Młodszy Technik⁴⁸ Sekcji Organizacyjno-Kadrowej w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzyrzeczu wyjaśniła, że Komenda nie prowadziła rejestru skarg i wniosków. Wynikało to z naszego przeoczenia. Jednocześnie zobowiązuje się do założenia i systematycznego prowadzenia rejestru skarg i wniosków.

Komendant wyjaśnił, że było to zaniedbanie ze strony KP PSP Międzyrzecz. Poleciałem w trybie natychmiastowym założenie rejestru skarg i wniosków.

(akta kontroli str. 633, 651-654, 658-660, 661, 667-669)

W trakcie kontroli NIK rejestr skarg i wniosków został założony.

(akta kontroli str. 662, 681-687)

OCENA CZĄSTKOWA

PSP posiadało rozpoznanie w zakresie stanu realizacji obowiązków związanych z zakładaniem i utrzymaniem pasów przeciwpożarowych przy liniach kolejowych. Komendant egzekwował wykonywanie obowiązków wydając decyzję administracyjną nakazującą mineralizację pasów przeciwpożarowych wzdłuż linii kolejowych. Jednak podano w niej błędne numery linii kolejowych. W trakcie kontroli NIK, tj. w listopadzie br. założono rejestr skarg i wniosków.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także działaniami podjętymi w toku kontroli w celu ich wyeliminowania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, przedstawia następujące wnioski:

⁴⁴ Stan na 4 listopada 2019 r.

⁴⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego - Dz. U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.

⁴⁶ Dz. U. nr 5 poz. 46.

⁴⁷ Z zakresu czynności wynika m.in., że realizuje zadania z zakresu skarg i wniosków, w tym prowadzi rejestr skarg i wniosków dla komendy powiatowej.

⁴⁸ Sprawuje nadzór na realizacją zadań określonych zakresem czynności dla referenta ds. organizacyjnych.

- Wnioski
1. Ujęcie w harmonogramie rocznym począwszy od 2020 r. czynności kontrolno-rozpoznawczych u zarządcy linii kolejowych w zakresie pasów przeciwpożarowych wzdłuż czynnych linii kolejowych i prowadzenie kontroli w tym zakresie.
  2. Rzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych.
  3. Staranne dokumentowanie czynności.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 5 grudnia 2019 r.

Kontroler

Dariusz Obierzyński
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis